

تحلیل محتوای مؤلفه‌های هویت دینی و ملی افغانستان در مجلات باغ سال ۱۳۹۶-۱۳۹۷^۱

اعظم محمدزاده قصر^۲

فرشته سادات^۳

چکیده

در طول تاریخ یکی از دغدغه‌های اصلی انسان، پرسش کیستی و هویت افراد و ملت‌ها بوده است و این امر با گذشت سال‌ها و سوق به سوی مدرنیته آشکارتر شده و به خصوص در بین جوانان به طور جدی مطرح گشته و یکی از راه‌های تقویت هویت ملی و دینی مطرح کردن آن در زمان کودکی است و به ویژه دوران کودکی و نوجوانی که زمان شکل‌گیری هویت است. به این منظور کتاب‌های قصه، شعر و مجلات می‌تواند در تقویت عناصر هویت و هویت بخشی نقش اساسی داشته باشد.

با توجه به اهمیت موضوع و بحران هویت در بین جوانان مخصوصاً جوانان مهاجر افغانستان این پژوهش با استفاده از «روش تحلیل محتوا کمی و کیفی» میزان فراوانی کلمات، تصاویر و مضامین مجلات باغ در شش شماره (سال ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۷) بر اساس کد گذاری به شیوه قیاسی مورد تحلیل قرار گرفت. مقوله‌های کدگذاری در شیوه قیاسی در قالب مؤلفه‌های هویت ملی (هویت جغرافیایی، تاریخی، دینی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی) و هویت دینی افغانستان، همسویی و یا عدم همسویی مجلات باغ با اهداف بررسی شد. همچنین درجهت تعیین ثبات و اعتبار بخشی به یافته‌ها، از کد گذار دوم برای ده درصد موارد استفاده شد که میزان توافق برابر با ۰/۸۳ مشاهده شد. یافته‌ها نشان‌دهنده همسویی با مؤلفه‌های هویت دینی و ملی دارد. با توجه به نقش هویت‌ساز مجلات باغ و نقش رسانه‌ای آنها در انتقال مفاهیم هویت دینی و ملی برای کودکان و نوجوانان، مطالعه آن برای دانش‌آموزان مهاجر افغانستانی در سراسر دنیا پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: مجلات باغ، هویت ملی و دینی، مهاجر، افغانستان، تحلیل محتوای کمی

و کیفی

۱- تاریخ دریافت مقاله: ۹۸/۷/۲۰ تاریخ پذیرش: ۹۸/۹/۷.

۲- مدرس جامعه المصطفی العالمیه

۳- دانش‌پژوه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی جامعه المصطفی العالمیه.

مقدمه

آدمی همواره جویایی کشف خویش بوده است و از رمز موفقیت و جایگاه خود در این عالم پرس و جو نموده است، لذا همواره با مسئله هویت در حیات فردی و اجتماعی خود سروکار داشته و این مسئله در زمره دغدغه‌های حیاتی بشر در طول تاریخ به شمار رفته است. تا آنجا که می‌توان ریشه بسیار نزاعها و کشمکشها در طول تاریخ را به جدل و اثر نحو (آشکارگی هویت) یا ابزار وجود مربوط دانست. (رهبری، ۱۳۸۸: ۱۵). هویت پاسخی به کیستی و چیستی انسان است، هویت یابی از جمله نیازهای روانی انسان است که زمینه ساز زندگی اجتماعی اوست. هویت بر دو نوع است: هویت فردی و هویت اجتماعی. هویت فردی مهم‌ترین عامل پیشرفت در جوانی و در تمام عمر انسان است و هویت اجتماعی همان خودشناسی که در ارتباط با دیگران تعین می‌شود مهم‌ترین دست‌آورد هویت دینی معنی بخشی به زندگی و نگاه کلی به جامعه نسبت به انسان و جهان است. (ماهری زاده، ۱۳۹۲: ۱۴۱)

باتوجه به اهمیت بحث هویت ملی و دینی یکی از عوامل مهم در زمینه هویت سازی کودکان و نوجوانان (کتاب و مجلات) است و سهمی در ساختن هویت افراد دارد. اما متأسفانه در مواد درسی و مجلات و داستان‌های ارائه شده به کودکان و نوجوانان کم رنگ دیده می‌شود و کم پرداخته شده است. اهمیت و ضرورت شکل گیری هویت ملی و دینی در میان افراد گروه‌های جامعه به خصوص کودکان، نوجوانان و جوانان و مسئولین و دست اندرکاران را وادار می‌سازد که امکانات روشهای مناسب را در جهت ایجاد آگاهی و حس تعلق و هویت ملی را در بین جوانان و نوجوان داخل و خارج از کشور به کار گیرند. اهمیت کتاب رسانه تقویت چشمگیری در هویت افراد دارد و استفاده صحیحی از کتاب مجله نیازمند برنامه ریزی مناسب و استفاده و توجه به هویت دادن، نیازمند اطلاعات و کار دقیق در این زمینه است از مسئولان کشور ما در قبال این امر در تدوین کردن مواد آموزشی در این راستا به وجود درک و اهمیت هویت کم کاری دارند.

مجلات باغ با توجه به اهمیت موضوع در شکل‌گیری احساس تعلق و وفاداری به رسم و رسوم خود از سنین کودکی و آشنا شدن با فرهنگ و هویت خود برای کودکان و نوجوانان افغان و بالخصوص برای مهاجرین افغان تدوین گردیده است و شکل‌گیری هویت در زمان کودکی و نوجوانی پررنگتر بوده و میتواند مؤثرتر واقع شود.

پژوهش حاصل با توجه به اهمیت هویت از روش تحلیل محتوای مجلات باغ با درنظر گرفتن دو مؤلفه (هویت دینی و ملی) که جامعه آماری این پژوهش را تمام متون و تصاویر و کلمات مجلات در سال‌های ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۷ بوده مورد بررسی قرار داده است. پژوهش به دنبال پاسخگویی به سؤالات پژوهشی زیر می‌باشد

۱- مجلات باغ چه میزان به مؤلفه‌های هویت ملی افغانستان پرداخته است؟

۲- مجلات باغ چه میزان به مؤلفه‌های هویت دینی افغانستان پرداخته است؟

۳- رویکرد کلی مجلات باغ چیست؟

مفهوم شناسی

هویت

فرهنگ عمید هویت را به معنی شخصیت، ذات حقیقت چیزی، حقیقت شی یا شخص که مشتمل بر خصلت جوهری او باشد، تعریف می‌کند. (عمید، ۱۳۶۵: ج ۳/۳۲۵). هویت کلمه عربی است که به معنی یکی بودن با ذات یا یکی بودن با موصوف به صفت اصلی و جوهری مورد نظر (ربانی، ۱۳۸۱: ۱۴). در واقع هویت عبارت از مجموعه ویژگی‌ها، شناسه‌ها، الگوهای رفتاری اکتسابی که فرد، قوم، ملت تمدن را از دیگر اقوام ملل تمدن متمایز می‌سازد. (اکبری، ۱۳۸۷: ۲۲۰).

انسان همیشه به دنبال شناسایی خویش، قبیله قوم، ملت و نیز کشف تمایزات خود از دیگران بوده است. هویت پاسخی به سؤال چه کسی بودن و چگونه شناسایی شدن است. هویت عبارت است از مجموعه مشخصات فردی و اجتماعی که احساس درونی شخص را درباره خود تعریف میکند و جواب سؤال من کیستم را ارائه میدهد. (محبوب، ۱۳۷۵: ۱۱ و ۱۲)

هویت دینی

برخوداری از دین، مذهب مشترک، پایبندی، وفاداری به آن، اعتقاد و تمایل به مناسک و آئین‌های مذهبی، مهمترین عامل شکل‌گیری درهویت است (محبوب، ۱۳۷۵: ۱۴). مذهب از گذشته تاکنون عامل به وجود آورنده هویت مشخص برای معتقدان خود و تمایز میان آنها بوده، که اعتقاد به آن نداشتن یعنی هویت انسانها با مذهب و دین آنها شناخته می‌شود.

دین:

در لغت به معنای حکم، قضا، وجدان، کیش، جزا، شریعت، اطاعت و بندگی است و در اصطلاح دین را میتوان استعاره از شریعت دانست، یعنی راه قانون و قراردادهای الهی که صاحبان فرد را در اختیار خودشان پذیرش احکام فرا می‌خواند که سعادت دنیا و آخرت را در پی دارد. (محبوب، ۱۳۷۵: ۱۴ و ۱۵)

هویت دینی را می‌توان مجموعه شناختی، اعتقادی، روانی شامل ارزش‌ها، هنجارها، باورها، احساسات، نمادها، طرز تلقی‌ها و آگاهی‌های مختص به یک فرد اجتماعی دانست که حول یک محور نهایی یا غایی یعنی مفهوم مقدس سازمان یافته و یا اثرگذار بر کنش و نگرشهای اجتماعی از یک سو سبب همبستگی و انسجام درونی گروهی در میان اعضا و گروه دینداران و سوی دیگر تمایزات با

افراد (برون دینی) را فراهم می‌کند. (رئوفی، ۱۳۸۹: ۱۰۵)

هویت ملی

اصطلاح هویت ملی از قرن هفدهم میلادی به عنوان ملت به معنی امروزی به میان آمده، هویت ملی بالاترین سطح هویت جمعی و نوعی احساس پابندی و تعهد در اجتماع است. هویت ملی معنی سازی بر مبنای مجموعه به هم پیوسته از ویژگی‌های فرهنگی، تاریخی، سیاسی و جغرافیایی که طی آن افراد در چهارچوب عضویت در یک جامعه سیاسی در قبال آن همبستگی، تعهد و وفاداری می‌کند. (محبوب، ۱۳۷۵: ۱۲-۱۳). هویت ملی به معنی مشخصات و ویژگی‌های گفته می‌شود که یک جامعه را از جامعه دیگر متمایز کرده و در جامعه نوعی انسجام را ایجاد می‌کند. هویت ملی در درجات بالاتر از هویت قرار دارد؛ زیرا جنبه‌های اجتماعی بسیار قوی دارد و به دلیل اینکه زمینه شکل‌گیری وحدت در جامعه است، بسیار حائز اهمیت است و می‌توان گفت هویت ملی سنتز و حلقه ارتباط هویت‌های خاص محلی و عام فرا ملی است. زیرا مجموعه آثار مادی، زیستی و روانی آن سبب تمایز ملت‌ها از هم می‌شود (یعقوبی، ۱۳۸۸: ۱۱۵).

مؤلفه‌های هویت ملی

هویت ملی از مؤلفه‌های گوناگون تشکیل شده است که مهمترین مؤلفه‌های هویت ملی افغانستان را می‌توان به هویت جغرافیایی، تاریخی، دینی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی تقسیم بندی کرد.

در علوم اجتماعی زبان، دین، آداب و رسوم مشترک مهمترین هویت ملی در هویت سیاسی ساختار و نظام آن دولت جغرافیایی داشتن مرز و سرزمین مشترک تاریخ گذشته مشترک دین مذهب‌ها ادیان مشترک بین آن جوامع فرهنگ تمدن آن ملت را تشکیل می‌دهد.

(ابوالحسنی، ۱۳۸۷: ۱۹-۲۰)

مؤلفه‌های هویت دینی

هویت دینی مجموعه از شناختی اعتقادی روانی شامل ارزش‌ها، هنجارها، باورها، احساسات و نمادها طرز تلقی‌هاست. (رئوفی، ۱۳۸۹: ۱۰۵). برای شناخت زیرمؤلفه‌های هویت دینی تقسیم‌بندی‌های گوناگون صورت گرفته است. رئوفی مؤلفه‌های هویت دینی را به دو بخش، مؤلف‌های ذاتی، مؤلف‌های پیامدی، تقسیم کرده است.

مؤلف‌های ذاتی، به مؤلفه اطلاق می‌شود که جز جدانشدنی هویت دینی است و مشتمل بر دو مؤلفه است (شناختی) و (عاطفی) شناختی شامل ارزش‌ها، هنجارها، باورها و اعتقادات مؤلفه عاطفی شامل احساسات نیاز و تمایلات است. احساس در اینجا ریشه معرفتی و شناختی دارد نه احساس صرفاً فرد دیندار تعلقش به دین ریشه معرفتی شناختی دارد. (رئوفی، ۱۳۸۹: ۱۰۶) و همچنان دارای مؤلفه‌های دیگر است.

مؤلفه‌های پیامدی که مشتمل بر دو مؤلفه اجتماعی و فرهنگی مؤلف‌های اجتماعی به مجموعه از نشانگرهای اجتماعی سروکار دارد و مرز میان گروه‌های دینی را تعریف می‌کند و به فرد اجازه می‌دهد که میان، درون گروه و بیرون گروه تمایز قائل شود. مؤلفه اجتماعی مؤلفه‌های از قبل رعایت امانتداری دستگیری از محرومات، رعایت حدود شرعی در ارتباط با نامحرم و غیره.

مؤلفه فرهنگی میراث سنت خاص را شکل می‌دهد آیین و رموز آیینی سبک غذا خوردن، لباس پوشیدن و نیز هنر آفریده‌های زیباشناختی و مادی مانند آن با نظم اعتقادات فرد مرتبط است. مجموعه مؤلف‌های فرهنگی را تشکیل می‌دهد. مثل التزام به پوشش اسلامی، شرکت در مراسم مذهبی (رئوفی، ۱۳۸۹: ۱۰۶) قادری‌زاده مؤلفه‌های هویت دینی را به پنج بخش تجربی، اعتقادی، مناسکی،

شناختی و پیامدی تقسیم کرده که تجربی خوب داشتن از مراسم مذهبی، اعتقادی یعنی اعتقاد به مبدأ و معاد، به مناسک انجام فرایض و پیامدی مبارزه با حرام‌های الهی (قادرزاده، ۱۳۸۸: ۹۱). بنابر تقسیم بندی‌هایی که انجام شده می‌توان مؤلفه‌های هویتی دینی را به طور کلی به سه بخش اعتقادی، اخلاقی، عبادی تقسیم کرد. برگرفته از شناخت عاطفی بر رفتاری که همه ابعاد و زیرمؤلفه‌های هویتی دینی را در برمی‌گیرد. مؤلفه دینی دو تقسیم کلی دارد: جمعی و فردی که فردی اعم از شناختی و عاطفی است و جمعی اعم از اجتماعی و فرهنگی است. (رئوفی، ۱۳۸۹: ۱۰۹)

شکل ۲) مؤلفه‌های هویت دینی

سازه	مؤلفه‌ها	شاخصها
هویت دینی	مؤلفه شناختی	- اعتقاد به عدل الهی - باور به رسالت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - اعتقاد به امامان معصوم علیهم السلام - اعتقاد به کتاب آسمانی - باور به مسأله معاد - اعتقاد به لزوم انجام فریضه نماز - اعتقاد به لزوم انجام فریضه روزه - اعتقاد به مهدویت - اعتقاد به مرجعیت و تقلید
	مؤلفه عاطفی	- احساس افتخار به مسلمان بودن (شیعه بودن) - احساس غرور و افتخار به سبب زندگی در یک کشور شیعه مذهب - احساس آرامش به هنگام نیایش با خداوند - احساس غرور و افتخار از موفقیت مسلمانان - احساس بیزاری از خدش‌هدار شدن اسلام - احساس همدردی و مسئولیت در قبال سایر مسلمانان
	مؤلفه اجتماعی	- باور لزوم دستگیری از محرومان - گرایش به حفظ حدود شرعی در ارتباط با نامحرم - مدنظر دادن دینمداری به عنوان یک شاخص درمسأله انتخاب همسر - اعتقاد به لزوم هماهنگی میان ارزشهای شغلی با ارزشهای دینی - اعتقاد به لزوم مدنظر دادن احکام اختصاصی دین به هنگام داد و ستد و معاملات تجاری
	مؤلفه فرهنگی	- تمایل به حفظ ظاهری و پوشش اسلامی - گرایش به شرکت در مراسم و آیینهای مذهبی ازجمله مراسم دهه اول محرم

پیشینه پژوهش

با توجه به اهمیت هویت ملی و دینی، پژوهش‌های متعددی با موضوعات مختلف انجام شده است که در ادامه به برخی از

مرتبط‌ترین پژوهش‌ها با موضوع پژوهش حاضر پرداخته می‌شود.

نتایج پژوهش ارغندی و محمدی‌مهر در مقاله‌ای با عنوان «بازنمایی هویت ملی در کتاب‌های فارسی دبستان» نشان داد که ۶۱ درصد از کل مطالب و ۵۲,۱ درصد عکس‌ها مؤلفه‌های هویت وجود دارد، ۵۱,۴ درصد مطالب هویت ملی و ۴۳,۳ درصد مؤلفه‌های هویت دینی شکل می‌دهد. (ارغندی و محمدی‌مهر، ۱۳۹۸: ۳۹).

پروانه در پژوهش «مؤلفه‌های هویت اسلامی و انقلابی در کتاب‌های درسی تاریخ دوره تحصیلی متوسط رشته‌های علوم پایه سال ۱۳۵۷ الی ۱۳۸۸» با استفاده از روش تحلیل محتوا ۹ عنوان کتاب را بررسی کرده نتایج آن نشان می‌دهد که بالاترین و بیشترین میزان توجه از میان ۹ کتاب، کتاب تاریخ معاصر ایران ۱۳۷۰ که به شاخص‌های هویت انقلابی و اسلامی پرداخته و کمترین میزان توجه در کتاب تاریخ دو ایران در دوران معاصر ۱۳۷۸ مشاهده شده است. (پروانه، ۱۳۹۴: ۵۷)

حافظی در پژوهش «مؤلفه‌های تربیت دینی در مجلات رشد کودک» براساس تحلیل محتوا نشان داد که در مؤلفه‌های انس و ارتباط با خدا و آشنایی با پیامبر ﷺ و ائمه‌السلام در سال‌های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۳ سطح یکسانی وجود ندارد و توجه به یک مؤلفه نمی‌تواند رضایت بخش باشد، برخلاف انتظار نتایج افراط و تفریط مجلات را نشان می‌دهد. (حافظی، ۱۳۹۶: ۱۴۷).

ذوالفقاری در پژوهش «هویت ایرانی و دینی در ضرب المثل‌های فارسی» نشان داد که تعداد مؤلفه‌های ملی و دینی ۱۳۳۸ مؤلفه به آن می‌پردازد، این تعداد نشان می‌دهد که مثال‌ها آینه فرهنگ و اندیشه مردم و حاوی حکمت‌های تجربی است که از دو منبع ملی و دینی نشأت می‌گیرد. (ذوالفقاری، ۱۳۸۶).

مرور پژوهش‌ها نشان داد پژوهشی که به بررسی محتوای «باغ»

پپردازد وجود ندارد. باتوجه به اینکه «مجلات باغ» مجلاتی قابل دسترس برای افغان‌های داخل و خارج از کشور در هویت ملی و هویت دینی است و از آنجا که یکی از اهداف مهم مجله این است که با تولید مجله، هویت و فرهنگ سرزمین افغانستان را به مهاجران افغانستانی یادآوری کند و در آنها نهادینه سازی سازد، بنابراین پژوهش حاضر به تحلیل محتوای مجلات باغ از بعد توجه به مؤلفه‌های هویت ملی و دینی پرداخته است.

روش پژوهش

روش مطالعه از نوع تحلیل محتوی و با محدودسازی آن به کمیت نگری است. به زعم آری، یاکوبز، و رضویه (۱۹۹۶، ۴۸۵) تحلیل محتوی می‌تواند روش خوبی برای بررسی متون درسی باشد. اگرچه هولستی (۱۳۷۳) ضمن بیان دیدگاه موافقین و مخالفین با کمیت نگری صرف، محدودسازی تحلیل محتوی را به نظام یگانه شمارشی دارای مشکلاتی می‌داند، لیکن کرلینجر (به نقل از بیابانگرد، ۱۳۸۴: ۳۹۰) آن را به روش مطالعه و تجزیه و تحلیلی نظام مند، عینی و کمی به منظور سنجش متغیرها تعبیر می‌کند. باور (به نقل از میکلسون، ۲۰۰۵م: ۱۸۸) به شش نوع از طرحهای تحلیل محتوی اشاره می‌کند که ساده ترین آنها توصیف تعداد فراوانی موارد شمارش شده در متن است. درعین حال، جامعه محتوایی و هدف پژوهشگر می‌تواند در نوع رویکرد به تحلیل محتوی ایفای نقش نماید. جامعه پژوهش را در این مطالعه، مجلات باغ در شش شماره بین سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ می‌باشد. واحد ثبت در تحلیل، سطوح کلمه، مضمون، و تصویر است.

یافته‌های پژوهش

در این بخش نتایج حاصل از تحلیل محتوای ۶ شماره از مجلات باغ با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی در واحدهای ثبت مضمون، تصاویر و کلمات پرداخته شده است. ابتدا فراوانی صفحه، مضمون،

تصویر و کلمه در مجلات باغ در شماره‌های ۵۸، ۶۳، ۶۴، ۵۹، ۶۵ و شمارش و در قالب جدول شماره (۳) ارائه شد. جدول شماره (۳) توصیف جامعه مجلات باغ (شماره‌های ۵۸، ۶۳، ۶۴ و ۶۵) مورد بررسی در فرآیند تحلیل محتوی

سال چاپ	شماره مجله	تعداد صفحه	تعداد مضمون	تعداد تصویر	تعداد کلمه
۱۳۹۶	۵۸	۱۶	۱۰	۱۸	۱۲۰۰
۱۳۹۶	۵۹	۱۶	۱۲	۱۹	۱۳۳۶
۱۳۹۶	۶۰	۱۶	۱۱	۱۸	۱۳۸۶
۱۳۹۷	۶۳	۱۶	۱۱	۱۷	۱۳۰۰
۱۳۹۷	۶۴	۱۶	۱۲	۱۸	۱۳۷۰
۱۳۹۷	۶۵	۱۶	۱۰	۱۹	۱۳۴۸

جدول شماره (۴) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۵۸) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت ملی.

[illegible]

مؤلفه‌های هویت دینی			تصویر		مضمون			کلمه		
فردی	شناختی	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
		۱	۰,۰۵	۵,۵	۱	۰,۱	۱۰	۸	۰,۰۰	۰,۶
		عاطفی	---	---	---	۱	۰,۱	۱۰	۲۲	۰,۰۱
	اجتماعی	---	---	---	۳	۰,۳	۳۰	۱۲	۰,۰۱	۱
جمعی	فرهنگی	۷	۰,۳۸	۳۸,۸	---	-	-	۶	۰,۰۰	۰,۵

جدول شماره (۶) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۵۹) مبتنی بر مولفه های هویت ملی.

تصویر			مضمون			کلمه			مؤلفه‌های هویت ملی
فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	
۴	۰٫۲۱	۲۱٫۰	۲	۰٫۱۶	۱۶٫۶	۳۰	۰٫۰۲	۲٫۲۴	اجتماعی
--	-	-	-	-	-	۹	۰٫۰۰	۰٫۶۷	تاریخی
--	-	-	۱	۰٫۰۸	۸٫۳۳	۱۹	۰٫۰۱	۱٫۴۲	جغرافیایی
۵	۰٫۲۶	۲۷٫۴۱	--	-	-	۲۰	۰٫۰۱	۱٫۴۹	فرهنگی
--	--	--	--	--	--	--	--	--	سیاسی

جدول شماره (۷) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۵۹) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت دینی.

مؤلفه‌های هویت دینی فراوانی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
فردی	شناختن	--	--	--	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۷	۰,۰۰
	عاطفی	--	--	--	۲	۰,۰۶	۱۶,۶	۹	۰,۰۰
جمعی	اجتماعی	--	--	--	۲	۰,۰۶	۱۶,۶	۸	۰,۰۰
	فرهنگی	--	--	--	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۵	۰,۰۰

در شماره ۵۹ تعداد تصویر کل مجموعه (۱۹) میباشد که ۹ تصویر آن به هویت ملی اشاره دارد. در زیر مؤلفه‌های هویت (اجتماعی ۴) و هویت (فرهنگی ۵) تصویر به هویت دینی در این شماره پرداخته نشده است. تعداد مضامین در این شماره ۱۲ که تعداد چهار تصویر ملی و چهار تصویر به هویت دینی پرداخته شده است. که در نتیجه ۱۰ تصویر نامرتب با هویت (ملی و دینی) و ۹ تا مرتبط. تعداد مضامین مرتبط با هویت (ملی و دینی ۸) و تعداد ۴ تصویر نامرتب با هویت.

جدول شماره (۸) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۰) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت ملی

مؤلفه‌های هویت ملی		تصویر			مضمون			کلمه	
		فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	نسبت	درصد
اجتماعی		۶	۰,۳۳	۳۳,۳	۴	۰,۳۶	۳۶,۳	۷۰	۰,۰۵
تاریخی		--	--	--	--	--	--	--	--
جغرافیایی		--	--	--	--	--	--	--	--
فرهنگی		۴	۰,۷۲	۷۲	۱	۰,۰۹	۹,۰۹	۱۷	۰,۰۱
سیاسی		--	--	--	--	--	--	--	--

جدول شماره (۹) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۰) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت دینی

مؤلفه های هویت دینی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
فردی	شناختی	--	--	--	۱	۰,۰۹	۹,۰۹	۱۳	۰,۰۰
	عاطفی	--	--	--	۱	۰,۰۹	۹,۰۹	۱۲	۰,۰۰
جمعی	اجتماعی	--	--	--	--	--	--	--	--
	فرهنگی	۳	۰,۱۶	۱۶,۶	۲	۰,۱۸	۱۸,۱۸	۲۱	۰,۰۱

در شماره ۶۰ تعداد تصویر ۱۸ که ۱۳ تصویر آن به هویت {۱۰} تصویر آن به هویت ملی و {۳} تصویر آن به هویت دینی {پرداخته است و ۵ تصویر نامرتبط با هویت میباشد تعداد مضامین به کار رفته ۱۱ که ۹ مضمون آن به هویت {۵} مضمون به هویت ملی و ۴ مضمون به هویت دینی {پرداخته است.

جدول شماره (۱۰) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۳) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت ملی

مؤلفه های هویت ملی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
اجتماعی		۲	۰,۱۱	۱۱,۷۶	۲	۰,۱۸	۱۸,۱۸	۴۸	۰,۰۳
تاریخی		--	--	--	--	--	--	--	--
جغرافیایی		--	--	--	--	--	--	--	--
فرهنگی		۴	۰,۲۳	۲۳,۵۲	۲	۰,۱۸	۱۸,۱۸	۳۹	۰,۰۳
سیاسی		--	--	--	--	--	--	--	--

جدول شماره (۱۱) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۳) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت دینی

مؤلفه های هویت دینی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
فردی	شناختی	۱	۰,۰۵	۵,۸۸	۱	۰,۰۹	۹,۹	۱۲	۰,۰۰
	عاطفی	--	--	--	۱	۰,۹	۹,۹	۹	۰,۰۰
جمعی	اجتماعی	--	--	--	--	--	--	--	--
	فرهنگی	--	--	--	--	--	--	--	--

در جدول شماره ۶۳ تعداد تصویر به کار رفته (۱۷) که { (۷) تصویر آن به هویت. که (۶) تصویر به هویت ملی و (۱) تصویر به هویت دینی } پرداخته شده است و (۱۰) تصویر دیگر نامرتبط با هویت به کار رفته است. تعداد مضامین ۱۱ که ۶ مضمون به هویت. و ۴ مضمون آن به هویت ملی و ۲ مضمون به هویت دینی پرداخته است و ۵ مضمون نامرتبط با هویت است.

جدول شماره (۱۲) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۴) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت ملی

مؤلفه های هویت ملی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
اجتماعی		۴	۰,۲۲	۲۲,۲۲	۳	۰,۲۵	۲۵	۵۳	۰,۰۳
تاریخی		--	--	--	--	--	--	--	--
جغرافیایی		۱	۰,۰۵	۵,۵۵	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۲۱	۰,۰۱
فرهنگی		۳	۰,۲۵	۲۵	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۸	۰,۰۰
سیاسی		۱	۰,۰۵	۵,۵۵	--	--	--	--	--

جدول شماره (۱۳) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۴) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت دینی

مؤلفه‌های هویت دینی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
فردی	شناختی	--	--	--	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۱۰	۰,۰۰
	عاطفی	۱	۰,۰۵	۵,۵۵	۱	۰,۰۸	۸,۳۳	۱۰	۰,۰۰
جمعی	اجتماعی	--	--	--	۲	۰,۴۵	۲۵	۵۴	۰,۰۳
	فرهنگی	--	--	--	--	--	--	--	--

شماره ۶۴ تعداد تصاویر به کار رفته (۱۲) که {۱۰} تصویر آن به هویت پرداخته که (۹) تصویر به هویت ملی و (تصویر) به هویت دینی {تعداد مضامین (۱۸) که (۱۰) تصویر به هویت (۵) تصویر به هویت ملی و (۵) تصویر به هویت دینی پرداخته شده و ۸ مضمون دیگر اشاره از هویت افغانی در آن نیامده است.

جدول شماره (۱۴) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۵) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت ملی

مؤلفه‌های هویت ملی		تصویر			مضمون			کلمه	
		نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد	فراوانی	نسبت	درصد
اجتماعی		۴	۰,۲۱	۲۱,۰۵	۲	۰,۲	۲۰	۳۳	۰,۰۲
تاریخی		--	--	--	--	--	--	--	--
جغرافیایی		۱	۰,۰۵	۵,۲۶	۱	۰,۱	۱۰	۲۶	۰,۰۱
فرهنگی		۱	۰,۰۵	۵,۲۶	۱	۰,۱	۱۰	۲۳	۰,۰۱
سیاسی		--	--	--	--	--	--	--	--

جدول شماره (۱۵) تحلیل محتوای مجله باغ (شماره ۶۵) مبتنی بر مؤلفه‌های هویت دینی

	کلمه			مضمون			تصویر		مؤلفه های هویت دینی فراوانی	
	درصد	نسبت	فراوانی	درصد	نسبت	فراوانی	درصد	نسبت		
فردی	۱,۰۵	۰,۰۱	۱۴	۲۰	۰,۲	۲	--	--	--	شناختی
	--	--	--	--	--	--	--	--	--	عاطفی
جمعی	--	--	--	--	--	--	--	--	--	اجتماعی
	۱,۶۳	۰,۰۱	۲۲	۲۰	۰,۲	۲	۲۱,۰۵	۰,۲۱	۴	فرهنگی

در شماره ۶۵ تعداد تصاویر پرداخته شده (۱۹) که {۱۰} تصویر آن به هویت اشاره دارد. که (۶) تصویر به هویت ملی و (۴) تصویر به هویت دینی {دینی} میپردازد و (۹) تصویر دیگر آن نامرتبط با هویت ملی و دینی افغانستان است. تعداد مضامین پراخته شده (۱۰) که (۸) مضمون آن به هویت (۴) مضمون به هویت ملی و (۴) تصویر به هویت دینی پرداخته شده است.

تمام جدول‌ها در دو جدول ذیل به طور کلی ارائه می‌شود:

جدول (۱۶) تحلیل محتوای شماره های (۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۳، ۶۴ و ۶۵)

مجلات باغ مبتنی بر هویت ملی

مؤلفه‌های هویت ملی	فراوانی تصویر	درصد تصویر	فراوانی مضمون	درصد مضمون
اجتماعی	۲۱	۱۱۴,۷	۱۳	۱۱۶
تاریخی	۱	۵,۵	۱	۸,۳۳
جغرافیایی	۳	۱۶,۲	۳	۲۶,۶
فرهنگی	۲۴	۱۶۸,۵	۷	۶۶,۱
سیاسی	۱	۵,۵۵	-	-

جدول (۱۷) تحلیل محتوای شماره های (۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۳، ۶۴ و ۶۵) مجلات باغ مبتنی بر هویت دینی

مؤلفه‌های دینی	فراوانی تصویر	درصد تصویر	فراوانی مضمون	درصد مضمون
فردی	شناختی	۲	۵۸	۷
	عاطفی	۱	۵۵	۶
جمع	اجتماعی	-	-	۸
	فرهنگی	۱۴	۷۶	۴

تحلیل کیفی

رویکرد کلی مجله در مسئله هویت دینی و ملی افغانستان (یافته‌ها در مورد سؤال سوم پژوهش) با نمونه گیری هدفمند موارد خاص بر اساس روش کیفی در مقوله‌های (قصه)، (ورزش)، (بازی)، (مناجات) و (اختراعات) انتخاب شد که تحلیل آن ها می تواند نشاندهنده رویکرد کلی مجله باشد.

قصه

قصه گویی اهمیت زیادی در تربیت دارد، پیامش ماندگارتر است و به صورت غیرمستقیم هدفش را می‌رساند و شنونده را جهت دهی می‌کند. باتوجه به اهمیت بالای قصه در زمینه هویت ملی و دینی، قصه‌های مستمر در مجلات باغ مطرح شده و هربار با موضوع جدید به بررسی می‌پردازد.

۱- **من نویسنده هستم:** در این داستان به اهمیت قصه تأکید کرده و تأثیرگذاری قصه را می‌رساند و اینکه روزی همه این قصه‌های پدرکلانم را به چاپ خواهیم رساند به کودکان انگیزه نوشتن می‌دهد و حفظ کردن فرهنگ را. (شماره ۵۸، ۱۲ و ۱۳)

۲- **زاغک و ماه نو عید:** در این داستان به ماه رمضان پرداخته شده است و شب آخر رمضان از رسوم که در افغانستان مرسوم است. پختن حلوا، و پخش کردن آن بین همسایه‌ها دید و باز دید

عید. نکته قوتش این است که آنانی که از کشور دورند با رسم‌های کشورشان آشنا می‌شوند. (شماره ۵۹، ۱۳ و ۱۲)

۳- **آشک:** در این داستان یکی از غذاهای معروف افغانستان را معرفی می‌کند که آشک نام دارد. شکرگذاری را یاد می‌دهد این داستان در جهت معرفی جنبه فرهنگی هویت مؤثر است. (شماره ۶۰، ۱۲ و ۱۳)

۴- **انگشتری:** انگشتری‌های پدر کلان در این داستان به معدن افغانستان پرداخته شده و نحو درست کردن انگشتر را بیان کرده و سنگهای قیمتی افغانستان را نام برده است که خود هویت بخش بوده. (شماره ۶۵، ۱۲ و ۱۳)

ورزش

ورزش اهمیت زیاد در تقویت هویت ملی دارد و برای نوجوانان و جوانان نشاط آور و شور و هیجان ایجاد می‌کند و جوانان را از محیط‌های تنبلی و گرفتار شدن به مواد مخدر محافظت می‌کند و شهوات جوانان را کم کرده و زمینه گناه را کمتر می‌کند. بنابراین هویت بخش بودن ورزش میزان پرداختن به آن را در این مجله در ۶ شماره مورد نقد و بررسی قرار می‌دهیم.

۱- شماره ۵۹ صفحه ۶ و ۷ مجله تحت عنوان (قهرمانی آسیا مبارک شما) تیم ملی فوتبال زیر ۱۵ سال افغانستان را در اولین دوره این مسابقات در مقابل چهار کشور دیگر گزارش می‌دهد که در آخر مسابقات تیم ملی افغانستان به مقام قهرمانی رسید. معرفی تیم ملی خود هویت بخش بوده نوجوانان و جوانان خود را متعلق به یک تیم می‌دانند که این خود تمایز دهنده و همچنان انسجام دهنده تیم هویت ملی را می‌رساند.

۲- شماره ۶۰ صفحه ۱۱ مجله تحت عنوان (فوتبالیست‌های قهرمان) گروه ورزشی نوجوانان ملی افغانستان زیر ۱۴ سال را در تیم ملی فوتبال مقابل هند گزارش می‌دهد که در آخر تیم ملی افغانستان

قهرمان جام «سوبرتو» را از آن خود کردن گزارش دادن از قهرمانی تیم ملی در مقطع‌های سن متفاوت مشوق نوجوانان بوده و حس تعلق به کشور را در نوجوانان تقویت می‌کند.

۲- شماره ۶۴ صفحه ۸ مجله تحت عنوان (نائب قهرمان) گزارش از تیم ملی فوتبال در مقابل ۳ کشور را می‌دهد و در آخر قهرمانی تیم ملی را اعلان می‌کند.

۳- شماره ۶۵ صفحه ۱۰ و ۱۱ تحت عنوان (قهرمانی طلا) معرفی یکی از چهره‌های ورزشی و مصاحبه با آن را بیان می‌کند که با زحمات و تلاش بسیار توانسته است در ورزش تکواندو مدال طلا را از آن خود کند خود مصاحبه و حرف‌های این نوجوان شخصیت دادن و خود را عضو افغانستان دیدن از نقاط قوتش است و اما چون عنوان خیلی مهم و ماندگار است. عنوان مناسب به طور مستقیم به کودکان و نوجوانان می‌آموزد که قهرمانی یعنی طلا و مادیات در صورتیکه اینطور نیست در کل پرداختن به ورزش هویت ملی را تقویت کرده نشاط بخش است و مجله باغ درصدد معرفی چهره‌های ملی و افغانی بوده که برای کودک و نوجوان ما هویت بخش باشد و آنها را به شکل مختلف حس تعلق به کشور را در آنان ایجاد نماید.

بازی

بازی یک امر طبیعی است و مانند نفس کشیدن برای کودک ضرورت دارد. بزرگترین سرمایه و مشغله کودک بازی است و بعد از آن اندک اندک از میزان آن کاسته می‌شود و کارهای اساسی‌تری جای آن را می‌گیرد کودک برای بازی کردن دلیل ندارد و نمی‌تواند بازی نکند. کودک منبع حرکت و انرژی است و باید این انرژی به نحو مفید صرف شود و بازی یک امر طبیعی و ضروری برای کودکان به شمار می‌رود. (جان نثار، ۱۳۹۷: ۵)

خیلی از آموزش‌های تربیتی را می‌توان در خلال بازی به کودکان

نشان داد و به راحتی کودک را در مسیر درست تربیت کرد، هوش کودک تقویت شده، بازی، اراده کودک را بالا می‌برد و یکی دیگر از ویژگی‌های بازی زنده و نشاط نگر داشتن روحیه کودک است. به همین دلیل بازیها می‌تواند فرهنگ را برساند و هویت را تقویت نماید. بنابراین به دلیل اهمیتی که بازیها دارند، به بازیهای که در این مجله پرداخته شده اشاره میکنیم. بازیهای مروج افغانستان بازیهای مطرح شده در مجله باغ سال ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۷.

۱- بازی گرگ و بره: یکی از بازی‌های مروج و قدیمی است که کم کم رو به فراموشی می‌نهد. آوردن این بازی‌ها یکی از نقاط قوت و هویت بخش مجله باغ است. این بازی پیام بالایی دارد و نشان‌دهنده حمایت از خوبی‌ها و متحد شدن در مقابل ظلم و استکبار را نشان می‌دهد و به بچه‌ها یادآوری می‌کند تا وقتی باهم اتحاد داشته باشند هیچ درنده‌ای نمی‌تواند به آنان و ارزش‌های آنان ضربه وارد کند. این بازی که بچه‌ها دست به دست هم می‌دهند و حلقه بزرگ را نشان می‌دهند، دو کودک نقش‌های «بره و گرگ» را بازی می‌کنند، بره داخل حلقه می‌رود و بچه‌ها باهم از آن محافظت می‌کنند تا گرگ او را نتواند ببرد. در این بازی بره نشان از مهربانی و خوبی است که در برابر گرگ که نشان‌دهنده وحشیگری است و بچه‌هایی که نمی‌گذارند گرگ به بره نزدیک شود در بخش تقویت بخش هویت کودکان و نوجوانان نقش رسایی دارد. (شماره ۶۰، ۸ و ۹)

۲- بازی «ده بیست سی»: که در این بازی دخترها بیشتر علاقه دارند از چند نفر تشکیل شده که در آغاز یکی با صدای بلند شعر را می‌خواند و هرکس آخر ماند چشمان خود را می‌بندد که دیگران پنهان شوند و این کودک دوستانش را پیدا می‌کند و هرکس را توانست دستگیر کند دوباره همان کودک همان کار را می‌کند و کودکان با صدای بلند باهم شاد و از نشاط می‌خندند. این بازی کارگروهی و جنبه گروهی داشته سالم بوده و نشاط آور است و تقویت کننده

هویت جمعی و اجتماعی را می‌رساند. (شماره ۶۵، ۸ و ۹)

اختراعات

۱- شماره ۵۸ صفحه ۴ با عنوان (آب ذلال) دختر ۱۱ ساله را معرفی می‌کند که در مسابقات هنرمندان آب در تهران با موضوع کم آبی در بخش نقاشی دانش‌آموز برتر شناخته شده است و تندیس مسابقه را گرفت.

۲- شماره ۶۴ صفحه ۱۱ اولین المپیاد ربائیک افغانستان که در بخش (ربات فوتبالیست) (موتررانی هوشمند) (جابجا کننده اجسام) برگزار شد که برندگان را معرفی کردند و در آخر جلسه این شخصیت‌های هویت بخش را اسم بردند.

۳- شماره ۶۳ صفحه ۱۰ با عنوان (مسابقه نقاشی) (نوروز میراث ماندگار) که برای کودکان ۴ تا ۹ سال مهاجر افغانستان طراحی شده بود که ۶۰۴ قطعه نقاشی دریافت شد که ۵۰ قطعه آن به مرحله نهایی راه یافت و ۵ تا برتر انتخاب شد که به معرفی آنان پرداخته و این نقش‌ها حکایت‌گری هویت و تمدن افغانستان است. خلاقیت و اختراع کردن از جنس توانستن، احساس غرور کردن که در هویت بخشی کودک، نوجوان و جوان مفید و مؤثر است.

مناجات

۱- شماره ۵۸ صفحه ۲ در اول همه شماره‌ها مناجات و شکر است که در این شماره بعد از «خدا جان سلام» به ظاهر به خاطر دوست خوبی که خداوند به او داده، تشکر می‌کند و بخاطر خوبی‌های دوستش هم تشکر می‌کند که به نوجوان شکرگزاری را یاد می‌دهد.

۲- شماره ۵۸ صفحه ۲ در این شماره بعد از «خدا جان سلام» و رفتن به بیرون از خانه با خانواده و معرفی کردن پغمان می‌پردازد و در آخر تشکر از خدا می‌کند بخاطر جای سرسبز و با آب و هوای

صاف که داده است.

۳- شماره ۶۰ صفحه ۲ بعد از «خدا جان سلام» به نحوی رفتن به مکتب می‌پردازد و شکر می‌کند بخاطر معلم خوبی که دارد دوستان زیاد و از اینکه هم کشوری‌هایش درس می‌خواند خوشحال است. اینجا به هویت دینی و ملی و خود را متعلق به وطنش می‌داند کودک احساس افتخار می‌کند.

۴- شماره ۶۳ این مناجات بعد از «خدا جان سلام» یک گفتگو بین مادر و پسر کوچکش است که قرار است بچه ای دیگر به دنیا بیاورد نحوه گفتگوی مادر با پسر خیلی خشن است و یک پیام پنهان به مخاطب منتقل میکند بهتر بود مادر طوری دیگر این حرف را به پسرش می‌رساند نه به این نحو.

۵- شماره ۶۴ صفحه ۲ در این شماره بعد از «خدا جان سلام» فایده درختان را به کودک و برخورد کودک و نوجوان را با درختان و محیط زیست پرداخته و تشکر کردن و شکر از خداوند بخاطر درختان و فضای سر سبز و تعامل نباتات مؤثر است.

۶- شماره ۶۵ صفحه ۲ در اینجا از رفتن به حسینیه و نام بردن یا حسین و دعا کردن و در آخر شکرگزاری مطرح شده است جا داشت در اینجا داستان کوتا به شکل مفیدتر آورده می‌شد. تا در هویت دینی مفید واقع می‌شد به طور کلی در هر شماره مجله باغ بعد از «خدا جان سلام» به جنبه هویت دینی و فرهنگی پرداخته شده است و از واژگان دری بیشتر به کار گرفته شده که مؤثر و نقطه قوت در جهت هویت‌دهی کودک، نوجوان و جوانان افغان خواهد بود.

پرداختن به مسائل خاص افغانستان

۱- شماره ۵۸ صفحه ۶ و ۷: «ربات ریزگگ» داستان است از ربات که از آسمان آمده است به زمین و نحو تعاملات اجتماعی و مردمی را می‌بیند که هرکس به فکر خودش کسی به کسی کمک نمی‌کند.

ربات غمگین می‌شود و دوباره به آسمان می‌رود و از دنیایی انسان‌ها خسته می‌شود. این داستان راهکار ندارد فقط از ناامیدی حرف می‌زند اگرچه این داستان ارسالی است و باید برنامه‌ریزی مجله جهت‌دهی کند. این داستان‌ها را اثر ارسالی مخاطب که گویا از وضعیت اقتصادی و اجتماعی افغانستان خبر می‌دهد پرداخته شده است.

۲- شماره ۶۳ صفحه ۱۴: با عنوان (شهید معصوم) میترا فقیری داستان، داستان دختری که می‌خواهد به مکتب برود و در راه مکتب شهید می‌شود وضعیت رنج آور و مظلومیت انفجار و انتحارهای انجام شده در افغانستان را می‌رساند اما نشان دادن مظلومیت و ذکرش خوب است اگر با رویکرد انقلابی امیدبخش و دارای راهکار باشد فقط ذکر رنج و مصیبت بدون جهت‌بخشی نه تنها مفید نیست بلکه اثر مخرب در هویت کودک و نوجوان دارد.

۳- شماره ۶۳ صفحه ۱۵: با عنوان (شاه فولادی) شعر است از جنگ و نابرابری حرف می‌زند و حال خسته خود ذکر می‌کند که چقدر درد کشیده و خسته شده از مهاجرت و در آخر می‌گوید کوچ می‌کنم با پرستوها شاید خودم را بیابم شاید سرزمینم را در این شعر هم راهکاری ارائه نشده فقط یاس ناامیدی و درد دل است که جهت ندارد و برمی‌گردد به سیاستگذاری مجله که باید مدیریت کرده و این آثار ارسالی را جهت دهد تا مؤثر واقع شود در رسیدن هویت بخشی کودکان نوجوانان و جوانان کشور عزیز ما.

نقد و بررسی تصویر (۱)

۱- عناصر هویتی: تصویر کعبه، تسبیح، لباس افغانی، اثر دست افغانها.

۲- **ترکیب بندی:** ترکیب از یک زن و مرد که لباس افغانی به تن دارن و تسبیح که نشان و نماد مذهبی در دست مرد می باشد کعبه که هویت دینی را نشان می دهد دختری که در تصویر است و سلام داده است برج ايفل و برج آزادی.

۲- **رابطه تصویر با هویت:** ملی و دینی لباس افغانی زن و مرد نشان هویت ملی و فرهنگی تسبیح و کعبه سلام دادن هویت دینی را نشان می‌دهد در زیر تصویر اصلی با چهار تصویر شخصیت‌های حاضر در تصویر آشنا می‌شویم ماهان و یخچال ماهان فارسی است و بهتر بود از اسم مشترک بین فارسی و دری استفاده می‌کرد و یا اسم دری می‌گذاشت.

۳- تأثیرگذاری تصویر: با توجه به پرداختن به هویت ملی و دینی این تصویر برای برای بچه‌ها گیرایی و رسایی لازم را دارد و می‌تواند در جهت تقویت هویت ملی و دینی مؤثر واقع می‌شود.

۱- عناصر تصویر عناصر هویتی: تصویر بوم و جغرافیایی افغانستان را نشان می‌دهد و فرهنگ بازی سالم را در مقابل بازی‌های مخرب کامپیوتری.

۲- ترکیب بندی: از مجموعه پسرانی که دست به دست هم دادن حلقه‌یی را تشکیل دادن در آسمان صاف پهنای افغانستان را نشان می‌دهد.

۳- رابطه تصویر با هویت: نشان‌دهنده یکی از بازی‌های مروج و قدیمی افغانستان یعنی گرگ و بره در مقابل بازی‌های کامپیوتری و مخرب گویایی هویت ملی فرهنگی سالم را نشان می‌دهد.

۴- تأثیرگذاری تصویر: در حال نشان دادن اتحاد خوشی رفاقت سالم است که با شور اشتیاق دست به دست هم داده و بره که نماد از خوبی و احسان است.

نقد و بررسی تصویر شماره ۳

۱- **عناصر هویتی:** لباس، جغرافیایی افغانستان، فرهنگ و تانک به جا مانده از روس‌ها

۲- **ترکیب‌بندی تصویر:** ترکیب‌بندی تصویر از پسران که تانک به جا مانده از روس‌ها بازی می‌کنند. آسمان، کوه، زمین زراعتی نسبتاً سرسبز تصویر با هویت ملی تانک به جا مانده نشان‌دهنده قهرمانی افغانستان بر روس‌هاست لباس افغانی و جغرافیایی افغانستان.

۳- **رابطه تصویر با هویت ملی:** تانک به جا مانده نشان‌دهنده قهرمانی بر روس‌هاست و لباس افغانستان نشان‌دهنده فرهنگ افغانستانی.

۴- **تأثیرگذاری تصویر:** تصویر نشان‌دهنده زمین زراعتی است که بچه‌ها بازی می‌کنند و این هویت بخش نشان‌دهنده اینکه اگر روس‌ها شکست خوردن دیگرانی که برای گرفتن سرزمین ما آمده‌اند هم شکست خواهند خورد و نشانه تانک که نشانه قدرت دشمن را می‌رساند بازیچه کودکان ما خواهد شد. رنگ کردن تانک از یک لطافت خاص برخوردار است و ماندن این تانک در سرزمین ما و باقی گذاشتن و رنگ کردنش می‌تواند هویت بخش و روحیه

بخش برای جوانان ماست اینکه ما خواهیم توانست پیروز شویم و سرزمین ما را از دست عجایب رها ساخته و خود آن را به هر شکلی که می‌خواهیم مدیریت کنیم.

نقد و بررسی تصویر شماره ۴

(شماره مجله ۶۵ صفحه اول)

۱- **عناصر هویتی تصویر:** پسری روستایی، گوسفند که نشانه دامداری مردم را نشان می‌دهد.

۲- **ترکیببندی:** پسری روستایی که با لباس روستایی و بافته شده در تنش گوسفند را در بغل گرفته و چهار تصویر کوچک که در زیر دیده می‌شود شخصیت‌های پرداخته شده در این مجله می‌باشد.

۳- **رابطه تصویر با هویت ملی:** لباس بافته شده و نشان‌دهنده دامداری در روستاهای دوردست افغانستان می‌باشد و به نمایش می‌گذارد هویت فرهنگی را نشان می‌دهد.

۴- **تأثیرگذاری تصویر:** فرهنگ و طرز لباس پوشیدن روستائیان افغانستان را نشان می‌دهد که با زحمت و سختی زندگی کرده اما

پرنشاط و راضی از فرهنگ‌شانند و هویت‌شان را حفظ کرده‌اند، برای کودکان جالب بوده و مؤثر واقع خواهد شد. این تصویر تأثیرگذاری خوبی دارد و رساست.

نتیجه

رویکرد عمده حاکم بر مجله به رسمیت شناختن مخاطبان و مشارکت جدی مخاطب کودک و نوجوان پیشبرد مجله است. رویکرد کلی مجله با مخاطب مهمترین رویکرد مجله است. ازمنظر هویت بخشی به مخاطب بر همه محتوای مجله اثرگذار است و می‌توان گفت مجله با اتخاذ این سیاست بسیار جدی به هویت بخشی می‌پردازد. این پژوهش حاکی از آن است که معرفی نمادهای شفاهی و رفتاری فیزیکی فرهنگ افغانستان را نشان می‌دهد. تحلیل‌های بدست آمده از تحلیل محتوای کمی حاکی از آن است که میزان پرداختن به مؤلفه‌های هویتی دینی و ملی در بخش داده‌ها از مجموعه ۱۰۹ تصویر ۶۷ تصویر آن به هویت دینی و ملی پرداخته و از مجموعه ۶۶ مضمون ۵۰ مضمون آن به هویت پرداخته است. باتوجه به داده‌های بدست آمده در این مجله زیر مؤلفه‌های هویت ملی در بخش شهادت، سیاست، دفاع از وطن و تاریخ رقم ناچیز و در بعضی از این زیر مؤلفه‌ها اصلاً پرداخته نشده است. اما در زیر مؤلفه هویت ملی در بخش جغرافیا مرز، فرهنگ به طور متعادل پرداخته شده است. استفاده از نمادها داستانهای ملی که باعث تقویت روحیه حماسی و میهن دوستی در کودکان و نوجوانان می‌شود و در ضمن آشنایی بیشتر با مفاخر و مفاهیم ملی و ارزشی نوع اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان تقویت می‌کند. در پژوهش حاضر نتیجه حاصل شد که داستان‌های پرداخته شده در این مجلات که نشان‌دهنده فرهنگ، صنعت و وضعیت اجتماعی، اقتصادی و رسوم رایج در افغانستان به میان آمده است که در هویت بخشی کودک و نوجوان ارزشمند می‌باشد. آوردن بازیهای بومی داستان‌های هدفمند در جهت تقویت

فرهنگ افغانستان در این مجله پررنگ بوده برای بهبود بیشتر مجله پیشنهاد می‌شود:

- آثار ارسالی کودکان و نوجوانان جهت داده شود و هدفمند انتخاب شود.

- بهتر است از واژه‌های مشترک میان دری و فارسی و یا معادل فارسی آن نوشته شود تا برای همگان قابل فهم باشد.

- اهمیت دادن به زبان دری از جای که نقطه مشترک افغان‌ها در جهت تقویت روحیه ملی است مؤثر می‌باشد.

- بیان زندگی بزرگان چهره‌های موفق در هویت بخشی دینی و ملی است.

- رویکرد جامع داشتن در استفاده از ابزارهای مختلف در جهت مقابله با تهاجم فرهنگ و با بحران هویت. استفاده از شعارهای حماسی انقلابی افغانستان در جهت دینی و کشوری آورده شود.

- پرداختن به جایگاه رفیع افغانستان بیان کردن تاریخ و افتخارات کشور و رویکرد فرا قومی داشتن در محتوا و نشر مجله از پیشنهادهایی است که می‌توان در ارتقاء بخشیدن مجله مؤثر واقع شود.

فهرست منابع

۱. ارغندی و محمدی مهر، علیرضا. غلامرضا، (۱۳۹۴)، بازنمایی هویت ملی در کتاب فارسی مقطع دبستان، فصلنامه مطالعات ملی سال ۱۷، ش ۱، ص ۳۹.
۲. اشرفی، (۱۳۷۷)، بی هویتی اجتماعی و گرایش به غرب بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر گرایش نوجوانان به الگوهای فرهنگ غرب پایانامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
۳. اکبری، بهمن، (۱۳۸۷)، برهان هویت و هویت دینی. مجله پیک نور، سال ۶، ش ۴.
۴. پروانه، فرهاد، (۱۳۹۴)، مؤلفه‌های هویت اسلامی و انقلابی در کتاب‌های درسی تاریخ دوره تحصیلی متوسط رشته‌های علوم پایه، علوم سیاسی مطالعات ملی، ش ۶۴، (۶۰-۴۱).
۵. حافظی، علیرضا، (۱۳۹۶)، بررسی لحاظ شدن مؤلفه‌های تربیت دینی در مجلات رشد کودک مطالعات ای براساس تحلیل محتوا، فصلنامه علمی پژوهش تربیت اسلامی، ش ۲۴، ص ۱۵-۱۲۹.
۶. حیدری، محمد، (۱۳۸۳)، هویت در ایران با تأکید بر هویت ملی و دینی. آموزش و پرورش گفتمان‌های نوین. پژوهشکده تعلیم و تربیه، ش ۳۱.
۷. ذوالفقاری، حسن، (۱۳۸۶)، هویت ایران و دینی در ضرب المثل‌های فارسی، علوم سیاسی مطالعات ملی، ش ۳۰، سال ۱۳۸۲، ص ۲۷-۵۲.
۸. راعی، گلوچ، سجاد، (۱۳۸۲)، هویت ملی و ایرانی‌گرایی در تاریخ‌نگاری زرین‌کوب، فصلنامه مطالعات ایران، دوره ۴، ش ۱، ص ۱۱۹-۱۵۱.
۹. ربانی جعفر، (۱۳۸۱)، هویت ملی، چاپ اول، اداره چاپ و توزیع تهران.
۱۰. رهبری، مهدی، (۱۳۸۸)، معرفت و قدرت معما هویت، تهران: کویر.
۱۱. رئوفی، محمود، (۱۳۸۹)، مؤلف‌های هویت دینی، دین و ارتباطات، سال ۱۷، ش ۱-۲، ص ۹۱-۱۲۱.
۱۲. زاویه عزیزی، سعید، سیده مهریه، (۱۳۹۲)، تصاویر کتاب‌های درسی و رابطه آنها با هویت ملی و دینی مطالعه کتاب‌های اول و دوم دبستان، فصلنامه مطالعات ملی، سال ۱۴، ش ۴.
۱۳. زمانی محبوب، حبیب، (۱۳۵۷)، هویت دینی و ملی ایرانیان، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، قم: زمزم هدایت.
۱۴. صدیق، سروستانی رحمت الله، (۱۳۷۵)، کاربرد تحلیل محتوا در علوم اجتماعی، نامه علوم اجتماعی در دانشگاه تهران دوره جدید ۸، ش ۸، زمستان.

۱۵. سفیری و غفوری خدیجه و معصومه، (۱۳۸۸)، بررسی هویت دینی و ملی جوانان تهران با تأکید بر تأثیر خانواده پژوهش جوانان فرهنگ و جامعه، ش دوم، ص ۱-۲۷.
۱۶. عمید، حسن، (۱۳۶۵)، فرهنگ عمید، ج ۳، تهران: امیرکبیر.
۱۷. قاسمی، گراوند فرهادی علیرضا جمشید، سمیه، (۱۳۹۴)، (بررسی رابط احساس عدالت اجتماعی بر هویت ملی جوانان قوم کُرد (نمونه موردی. شهر قروه) فصلنامه مطالعات جامعه شناختی جوانان، سال ۵، ش ۱۷، بهار، ص ۱۴۵-۱۶۲.
۱۸. قاعدی گلشنی، محمدرضا، علیرضا، (۱۳۹۵)، روش تحلیل محتوا از کمی‌گرایی تا کیفی‌گرایی، روش و مدل‌های روان‌شناختی، سال ۷، ش ۲۳.
۱۹. کلاتتری، عبدالحسین، (۱۳۸۸)، هویت دینی و جوانان نمونه آماری جوانان شهر شیراز، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دور دوم، ش ۶، ص ۱۴۱-۱۴۵.
۲۰. گلشنی قاعدی، علیرضا، محمدرضا، (۱۳۹۱)، روش تلفیقی فرایند نقد روش‌های کمی و کیفی (فصلنامه و روش‌ها مدل‌های روان‌شناختی. سال دوم، ش ۹ پاییز.
۲۱. ماهروزاده، دکتر طیبه (۱۳۹۲)، جهانی شدن و هویت یابی دینی نوجوانان، فصلنامه علمی، پژوهش تربیت اسلامی ش ۱۶، ص ۱۳۹ - ۱۶۲.
۲۲. منصوری فریدونی، علی، آریتا، (۱۳۸۸)، تبلور هویت ملی در کتب درسی بررسی محتوای کتاب فارسی ابتدایی، فصلنامه ملی، ش ۲۰.
۲۳. نوشادی، محمدرضا، (۱۳۸۶)، چگونه طرح هویت ملی در کتاب‌های علوم اجتماعی پنجم دبستان و سوم راهنمایی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز زمستان.
۲۴. نهاوندی و قربانعلی‌زاده، مریم نجار، مزده، (۱۳۹۳)، تعلیمی بر هویت ملی در کتب درس (مطالعه موردی مطالعات اجتماعی)، پژوهش‌های تربیتی، ش ۲۹.
۲۵. یعقوبی‌پور، مهدیه، (۱۳۸۸)، تأثیر جهانی شدن فرهنگ بر هویت ملی، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، سال ۲۴، ش ۲۶۷ و ۲۸۸، ص ۱۱۰-۱۲۱.
۲۶. قادرزاده، امید، (۱۳۹۳)، آموزش و پرورش و هویت دینی و ملی (مطالعه پیمایشی دانش آموزان مقطع متوسط شهر بانه) فصلنامه مطالعات اسلامی، سال پانزدهم، ش ۳.
۲۷. جان نثار، فاطمه، (۱۳۹۷)، نقش بازی در رشد خلاقیت و هویت‌یابی کودکان پیش دبستانی پردیس فاطمه الزهرا، دانشگاه فرهنگیان یزد.
۲۸. ابوالحسنی، سیدرحیم، (۱۳۸۷)، مؤلفه‌های هویت ملی با رویکرد پژوهش، فصلنامه سیاست، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۳۸، شماره ۴، زمستان ۱-۲۲.